CURTEA DE APEL NORD

Dosarul nr. 21rji-1506/25 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
Judecător Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
în numele Legii

26 martie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
În componența sa
Preşedintele completului, judecător Ion Talpa
Judecătorii Viorica Severin, Cristina Prisacari

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul inițial declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Tudor Anatolii, recursul declarat de avocatul Serghei Culicov în interesele condamnatului Cristea Dumitru, precum *şi* recursul suplimentar declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Tudor Anatolii, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, din 23 septembrie 2025, prin care a fost *admisă* plângerea condamnatului *Cristea Dumitru* împotriva administrației instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă:

La data de 28 mai 2025 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plîngerea condamnatului Cristea Dumitru împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În motivarea plîngerii condamnatul a indicat că, a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți în perioada 19.02.2024-23.03.2024, în condiții inumane, și anume: supraaglomerarea nu a fost respectat

norma spațiul locativ de 4 m^2; umiditatea ridicată; celula populată cu diferite insecte; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea; asistența medicală necalitativă.

Condamnatul Cristea Dumitru solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, și anume în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 23 septembrie 2025 s-a admis plîngerea condamnatului Cristea Dumitru împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Cristea Dumitru a fost deţinut în perioada 20.02.2024 19.03.2024 în Penitenciarul nr. 11 Bălți iîn condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 28 (douăzeci și opt) zile, în calitate de condamnat.

În conformitate cu prevederile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Cristea Dumitru cu 02 (două) zile, pentru perioada de 20 (douăzeci) zile, în care condamnatul s-a aflat în detentie în Penitenciarul nr. 11 Bălti cu statut de condamnat, calculîndu-se 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 08 (opt) zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin.(4) CPP, care nu pot fi reduse, de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Cristea Dumitru prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul central din 24.07.2023, sub formă de închisoare pe un termen de 03 (trei) ani, s-a redus cu 02 (două) zile.

S-a obligat administraţia Penitenciarului nr. nr. 11 Bălți să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Anatolii Tudor, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Cristea Dumitru.

În argumentarea recursului motivat s-a invocat că, încheierea este neîntemeiată, or condamnatului Cristea Dumitru i-au fost asigurate condiții minime corespunzătoare de detenție în Penitenciarul nr. 11–Bălți, inclusiv condiții sanitare, asistență medicală, alimentație, iluminare, încălzire și

posibilitatea plimbărilor zilnice. Totodată, administrația penitenciarului susține că, condițiile de detenție au fost ameliorate semnificativ în ultimii ani, aspect confirmat și de rapoartele Consiliului pentru Prevenirea Torturii și ale Ombudsmanului.

De asemenea, se invocă faptul că plângerea condamnatului a fost depusă tardiv, după expirarea termenului prevăzut de lege, iar judecătorul de instrucție ar fi examinat cauza formal, fără o analiză completă și obiectivă a circumstanțelor de fapt și de drept.

Concomitent, încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 23 septembrie 2025 a fost contestată cu recurs de către avocatul Culicov Serghei în interesele condamnatului Cristea Dumitru, prin care a solicitat admiterea recursului și casarea parțială a încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, din 23 septembrie 2025, cu pronunțarea unei noi decizii prin care pedeapsa condamnatului să fie redusă în cuantum maxim, respectiv cu 2 zile pentru fiecare 10 zile de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO.

În motivare, a invocat faptul că, instanța de fond a constatat existența condițiilor precare de detenție, însă nu a argumentat suficient de ce a aplicat reducerea minimă de 1 zi pentru 10 zile de detenție, și nu reducerea maximă prevăzută de art. 473^4 alin. (4) CPP, în condițiile în care condamnatul ar fi suportat suferințe fizice și psihice cauzate de condițiile de detenție.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursurile directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani Anatolii Tudor şi recursul avocatului Serghei Culicov în interesele condamnatului Cristea Dumitru ca fiind nefondate, pe considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art. 469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Cristea Dumitru a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 16.08.2021 în baza art. 287 alin. (3), 90 CP, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 03 ani, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei penale pe perioada de probațiune de 2 ani, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 10.11.2021.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul central din 24.07.2023, a fost anulată condamnarea condiționată a executării pedepsei penale, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei de 03 ani închisoare în penitenciarul de tip semiînchis, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 04.04.2024.

Începutul termenului:19.02.2024 și sfîrșitul termenului: 18.02.2027.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Cristea Dumitru s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. nr. 11 Bălți în perioada 20.02.2024-19.03.2024.

În speță, Colegiul penal reține că, în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Cristea Dumitru în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Cristea Dumitru s-a deținut în Penitenciarul nr. nr. 11 Bălți, în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Cristea Dumitru a fost deținut în perioada 20.02.2024-19.03.2024 în Penitenciarul nr. nr. 11 Bălți în total 28 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, manifestate prin condiții de supraaglomerarea, nu a fost respectat norma spațiul locativ de 4 m^2; umiditatea ridicată; celula populată cu diferite insecte; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; lipsa sistemului de ventilare; baia o dată pe săptămână; plimbarea se permitea nu mai o oră pe zi; hrana necalitativă; alimentarea necalitativă și nu corespunde standardelor; asistența medicală necalitativă, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți, sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări" la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2.

La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că, în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se indică neidentificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor.

Astfel, la compartimentul „Recomandări" s-au subliniat următoarele: 1. excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. 3. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. 6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți condamnatul Cristea Dumitru nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Cristea Dumitru s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.11 Bălți o perioadă de 28 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, *instanţa de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce 2 zile pentru perioada de 28 zile în care acesta s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție*.

De asemenea, în privința perioadei rămase de 8 zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, care nu a putut fi redusă, *instanța de fond corect a dispus de a fi lăsată în continuare în termenul de executare a pedepsei.*

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că, prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 03 ani stabilite lui Cristea Dumitru, pedeapsă rămasă definitivă prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24.07.2023 cu 02 zile, în acest

sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Cu referire la alegațiile recurentului avocatului Culicov Serghei în interesele condamnatului Cristea Dumitru pentru perioada deținerii în calitate de condamnat în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO, în conformitate cu art. 473[4] alin. (4) Cod de procedură penală condamnatului urma a-i fi redus termenul pedepsei cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, Colegiul penal le consideră neîntemeiate, *or, la stabilirea mărimii reducerii pedepsei pentru perioada deținerii lui Cristea Dumitru în Penitenciarul nr. 11 Bălți*, s-a ținut cont de faptul că inconvenientele create condamnatului au fost nesemnificative în raport cu condițiile de detenție din alte penitenciare din RM.

În acest context se reține că, Consiliul pentru Prevenirea Torturii nu susține opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratarea inumană și degradantă a deținutului atâta timp, cât se pot găsi și alți factori de atenuare, cum ar fi, *în special*, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afara celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități), *după cum este şi în Penitenciarul nr. 11 Bălți, care este un penitenciar în care funcționează mai multe sectoare.*

Astfel, examinarea criteriului „spațiul acordat fiecărui deținut" prin prisma art. 3 CEDO urmează a fi efectuată cumulativ cu alți factori, care contribuie aprecierea detenției ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt. Instanța reține și faptul că analiza comparativă a condițiilor de detenție din alte instituții penitenciare din Republica Moldova, cum ar fi Penitenciarul nr. 13 Chișinău, *denotă un nivel relativ satisfăcător al condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți.*

Ca urmare, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului Cristea Dumitru, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, *Colegiul penal menționează că reducerea termenului pedepsei lui Cristea Dumitru pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea 1 (una) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție este unul echitabil și proporțional inconvenientelor suportate de către ultimul*.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal evidențiază și faptul că în corespundere cu prevederile art.473[4] alin.(4) Cod de procedură penală, legiuitorul

a lăsat la discreția instanței de a decide în privința cuantumului reducerii pedepsei condamnatului, iar potrivit normei nominalizate reducerea pedepsei poate varia de la 1 la 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, în dependență de intensitatea suferințelor suportate de condamnat pe perioada detenției în penitenciar.

În lumina celor expuse, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de avocatul Culicov Serghei în interesele condamnatului Cristea Dumitru ca declarativ, *or, instanța de recurs nu a stabilit careva circumstanțe care ar permite majorarea reducerii până la cuantumul solicitat de recurent.*

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul inițial declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Tudor Anatolii, recursul declarat de avocatul Serghei Culicov în interesele condamnatului Cristea Dumitru, precum și recursul suplimentar declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Tudor Anatolii, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 23 septembrie 2025, ca fiind nefondate, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul inițial declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Tudor Anatolii, recursul declarat de avocatul Serghei Culicov în interesele condamnatului Cristea Dumitru, precum și recursul suplimentar declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Tudor Anatolii declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 23 septembrie, emise în privința lui Cristea Dumitru, se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător **Ion Talpa**

Judecător **Viorica Severin**

Judecător **Cristina Prisacari**